

Richard DAVÍDEK: Sociální těla na fotbalovém stadionu: etnografická studie. Praha: FHS UK 2015, 86 s. + přílohy.

Fotbalové fanouškovství je v posledních letech poměrně oblíbeným tématem sociálněvědních kvalifikačních prací. Richard Davídek však k tomu tématu přistoupil velmi neotřele. Pro interpretaci dění na fotbalových stadiónech zvolil perspektivu antropologie těla a tělesnosti a sledoval všechny aspekty, které se s daným tématem pojí. Prostřednictvím etnografického výzkumu tedy sledoval tělo(a) fanoušků, které konstruuje specifické praktiky a významy a zároveň k sobě určité praktiky a významy táhne, tedy procesy jeho habitualizace, semiotizace a disciplinace, stejně jako vztahy mezi jednotlivými skupinami aktérů – různými rovinami kolektivních sociálních těl na stadiónu. Výsledkem je práce, která představuje fotbalový stadión – resp. jeho ochozy – jako mnohvrstevnatý komplexní časoprostorový systém, v němž jsou veškeré aktivity naplněny řadou významů, a zároveň podléhají řadě disciplinačních strategií a praktik.

Bakalářská práce Richarda Davídka je zcela vyváženě rozčleněna na teoretickou část, opírající se vedle relevantní literatury k sociokulturním dimenzím těla především o teorie M. Foucaulta, část metodologickou, která adekvátně klíčovými výchozími textům (Abu Ghosh – Stöckelová, Nedbálková) důsledně reflektuje proces vlastního výzkumu včetně důrazu na jeho etické aspekty, a část empirickou, kde autor v souladu s výkladovou linií teoretického zázemí proniká do vlastního terénu a představuje jednotlivé dimenze svých pozorování a jejich interpretací. Text završuje jasným, logickým a smysluplným shrnutím v závěru své práce.

Nestává se mi často, že bych na bakalářské práci nenašla nějaké nedostatky. Resp. dosud se mi to nestalo. Pokud jde o práci Richarda Davídka, je namístě konstatovat, že autor pracuje s relevantní literaturou a že s ní pracuje vynikajícím způsobem – pro teoretické ukotvení své práce volí přesně tolik, kolik je třeba, nedesinterpretuje, nezahlcuje čtenáře přímými citacemi, buduje text s logickou strukturou. Vše, čím se zabývá v teoretické části, aplikuje také v části empirické. Zde zároveň prokazuje smysl pro detail, schopnost sledovat každý jednotlivý jev z více perspektiv, zasadit jej do adekvátních kontextů. A opět, bez problémů buduje logický a koherentní text, který je radost číst. Speciální pochvalu totiž zaslouží i jazyk práce, který je vyzrálý (autor prokazuje, že teoretickému zázemí nejen rozumí, ale má je zažité) a navíc opravdu takřka prost jakýchkoli pochybení (všimla jsem si jedné hrubky a několika překlepů, což je na daný rozsah při současné jazykové kultuře, bohužel, vpravdě unikátní). Také poznámkový aparát je, až na jednu položku bibliografii (Stöckelová – Abu Ghosh) a neúplnost citací internetových zdrojů, v pořádku.

Nezbývá mi tedy, než poukázat na to, co by ještě mohlo být. Bezpochyby by textu něuškodilo více dat, ať už ve formě citací terénních poznámek, či třeba širšího obrazového (či snad i audio či audiovizuálního) materiálu. A nesmírně zajímavé by bylo sledovat tělesnosti nejen fanoušků, ale i aktérů na hřišti. Jakkoli autor tvrdí, že pro sociální těla fanoušků nezačíná zápas písknutím píšťalky, jako pro těla hráčů (i když asi pro ně ne), analýza vztahu mezi těmito aktérskými kolektivitami a jejich tělesností by bezpochyby také přinesla zajímavá zjištění. To je ovšem jen návrh na další práci.

Tuto práci, tedy bakalářskou práci Richarda Davídka, v souladu s výše řečeným plně doporučuji k obhajobě, neboť nejen že naplňuje, ale vysoce překračuje kritéria kvalifikačních prací bakalářského studia FHS UK, a navrhuji ji hodnotit jako jednoznačně výbornou.

Praha, 10. 9. 2015

Mgr. Hedvika Novotná